

Oktaabrskā revolūciin XXI zilei oi

1938 onoi nojaabriin 6-nai yder, Moskoovsko Soveedei torzeestvenne zasedaani deere nyxer MOOLOTOVOI xelehen dokla

(Exin niuurai yrgelkelel)

„Byxil ede faaktanuud xadaa xojordoxi imperialiis dain, exilee geze xaruulna. Ene xadaa dooxonuur abiaagiyer, dain sonoxogdongyi exilee. Gyrenyyd ba araduud bolbol xojordoxi imperialiis dainai orbiitide zamcetine biiseer orohon ba i n a . Delxein xede xeden zaxa nuudta, gurban aggressivne gyrenyyd, Germaani, Itali, Japoonoi fašils krygyyde bolbol dainiijl exilee. Gibraltar-haa Šanxai xyrtar ugaa jixe talada, dain bolzo baina. Dain xadaa eeringe orbiitide xaxad milliard aradontijl tutan uruulza yrdieed baina. Ene xadaa esestee, Aangli, Fraanca, AXS-gai kapitaliis intereesydyte esergyj jabana, jyyb gexede, aggressivne oronuudai tuhada delxeiji ba vlijaanilin sferiijl, demokratišeske gyrenyyd geze nerlegdegegydel g a r z a a r xubaaxa zorilgotol.

Xojordoxi imperialiis dainai, mynөө deere baigaa onso llaaans xadaa eneentijl, aggressivne derzaavanuud jabuulza ba yysxeze baina, tiigexee yjedens, busad derzaavanuud, „demokratišeske“ derzaavanuud, dain xadaa ynedөө eserde esergyj siglylgedenxi, bolbol dain tedende xamaatal biše gehen janza gargana, garaa ugaana, gedergee holzino, miirte eeringe duratijl hair-xan, fašils agreeornnydyjli xaraana ba... eeringe pozicijl bage bagaxanaar agreeornnydyte aldana, ligexede, tedener bolbol xariu ygelzede beledxeze baihan xebertei.

„BK(b) P-in istoori“ xadaa time baldada marksis talbari ygene. Xerege ušarans xadaa „demokratišeske“ gyrenyydei seregei gy, ali ekonomišeske hula baihand biše. Ušarans xadaa ton ondo. Ušarans xadaa „demokratišeske“ gyrenyydei, fašils derzaavanuudai esergyj jedine froont ygel baina, ušarans xadaa „demokratišeske“ gyrenyyd bolbol fašils gyrenyydei, kraajnostijl haisaadaggyi ba eneentijl šan-gadalgaah aidaq baibaš, Jevroopodoxi xydelmerišedel xydeleenhe ba Aazidaxi nacionaalna—sylelelgiin xydeleenhe yšөө jixeer alza, ede byxil „ajuultai“ xydeleenyyde esergyj „hain protivojadi“ myn geze fašizmijl toolonoo.

Soveed Sojuuzai gadaadiin politiko tuxai ba ulaxooronidin hylei jilin byxil sobiitnuud tuxai medexiin tulada, ede byxil tuxai hunaxa xeregeti.

Soveed Primoridoxi, Xasaan nuurai raioondoxi sobiitnuudijl abja. Mynөө ede sobiitnuudai detaalnuud tušaa xelehenis xereg ygel xā. Ede xadaa ijyylilin eseste ba aavgustin exiler bolhon ba xyn byxen eneentijl hanana.

Ende bolhonlin time baina. Japoonsko vojeensine bolbol gegeen sagan yder dunda, Daalyna Vostoogdoxi soveed terriitorihoo kysog gazar tahalan abxiin hedelge xehen baina. Japoonsko fašistnuud xadaa imenyyd ušarannuudai motiivudijl olxiin tlyөө xolo osodoggyi. Elite faaktanuudai baibaš, ulaxooronidin doogovoroi baibaš haanb, tedener bolbol Xasaan nuurai raioondoxi soveed terriitoriin zarimijl Manczooy-Googoi terriitorien geze, ondoogoor xelehede, japoonsko terriitorido sonoxohon baina, xarin eneentigee hylei-de, imenyyd xeregyyde „ispi-tanne“ diplomatiigaa jabuul-xahaa gadana, myn japoonsko seregydyjli dobtolgo do tabihan baina. Tedener xadaa soveed terriitorijl bulimtaran abza šadaaggyi ba abza šadaxaggyi baigaa. Enenb xendeji medeetel: Tedener xadaa xentei ušarhanaa jyrde medeegy baigaa. (Aplodismentnyy).

Ede sobiitnuudai udxā tuxai nege xedi ygenyydijl xelehem.

Zaozloorno (Čankylin) xadijli bulimtaran abza tuxai asuudal, eneentigee, Xasaan nuurai raioondoxi sobiitnuud tuxai byxil asuudalnuud xadaa ynedөө, Tokiodo biše, xarin, ondo gaxarta—Jevroopodoxi nege gaxarta, tybxiin tyryyn Beerlinde šiddegdehen baina geze, mynөө bidende elite boloo. Japoonsko vojeensine bolbol Germaani daxi eeringe fašils dryzjaanuudijl demzege geze xysehen aad, bodozo yzen-gyl, eeringe jamar negen jyxexenydyt ageentnyyde ydyo-keede orqohon baigaa Johotoi. Xerbee, gospodanar Japoonsko ba germaanska fašistnuud bolbol negedxeer, manai gadaadiin politikiin xatuul ba xojordoxlor, Ulaan Aarmilin bojevoi šanarij yzexeje hanahan baigaa haa, ede xojor asuudalnuudai, eli ba martagdašagyl xariu tedener abhan baina. (Nerjeme aplodismentnyy).

„Bidende xynel gazar, alig-naiš zergiin xeregyi. Zygeer, eeringe gazarijl, eeringe negeji veršooq gazarijl xendeji yxexegyidi“ (Aplodismentnyy)—gezebidener xeledegdege princibii haitar medeze baigaa. Gebeš, Xitaddaxi japoonsko imperialistnuud xadaa busad aradaf exilijl bydylygeer ebelgenš zansal bolohon baina. Nygeő tala haa, germaanska fašistnuud xadaa Jevrooplin araduud tušaa eneentijl negete biše xehen baina. „Antikomunism paaktada“ japoono—germaanska xabaadagšad bolbol ene yndehөө, ene imperialiis—bul mitalgiin praaktikijl, SSSR teeš siglylyxe geze šiddegdehen baigaa xā. Siglylyxe geze hede, zygeer... endyyreel daa. (Aplodismentnyy).

Soveed Primorido Japoonsko dobtolgo bolbol Soveed Sojuuz, eeringe medylyge-de, eeringe gadaadiin politiko esestee xyrtar ynen ba tereenijl bahaxada ajuultal geze gansaš Japoonsko imperialistnuudai biše, xarin byxil delxeide demostaaal xā ušarijli bidende olqohon baina. (Nerjeme aplodismentnyy).

Japoonsko ba germaanska fašistnuud xadaa manai pograničnyyde ba ulaanarmeicyyde bojevoi šanar tuxai, eehediingee muu razvedčiggydeer damzuulan jixeer mexlegdehen baina. Šanga otpoor abaad, tedener eneentijl ynenšөө. Igeed baixada, Ulaan Aarmi ba soveed avlaaca xadaa hulabtar baina gehen, eldebiin xili xoolon xudal ygenyydijl alibxyi zolšborogšodoor damzuulan, eldebiin lindergegydeer damzuulan taraxahaa biše, eehediingee hanaa zaxaxa jamaršijl jymen tedener ylooggyi. Teed, špiik Lin-beerg šingi, xyletenei ageentnyyde etigexe xyn etigexeji baig le. Bidener bolbol faaktanuudai etigexijl urid-šalan hanuulnabdi. Myn, Xasaan daxi, ulaanarmeicyyde geratišeske xeregyyde šingi, imenyyd faaktanuud tuxai martaxaggyi manai daisadaxi zybšelnabdi. Japoonskošji ba germaanskašji fašistnuud xadaa Ulaan Aarmilijl populiziroval-xa xysel ygel baigaa geze bidener medenebdi, zygeer, tedeneriime xyselhe duldiddan-gyl, soveed Primoridoxi ulaanarmeiska čaastinuud bolbol eehediingee galxamšag boje-voi šanarij ba soveed patrio-tizmiin xysijl demostaaalhan baina.

SSSR xadaa eeringe gadaadiin miir ne politiko xelberšeggyi, ynen baihan jabadal ba soveed xileje jamaršijl dobtol-goonduhaa esestens xyrtar xamagaalxar belen baihan jabadal,—ede xadaa ulaxooronidin jixe udxaxantai, Xasaan daxi sobiitnuudai itoog myn. Jevroopodoxi hylei sobiitnuud tušaa xeleje.

Čexoslovaakitai xolbootoi hylei sobiitnuudai yroogud xadaa jixegeg hurgaal abamaar baina. Angliiska ba francuuzs-ka praviitelstvonuudai xyltel berileged bolbol Aangli, Germaani, Fraanca ba Italiin

miynxenske xelseeji mikel xeregei jixegeg ilalta myn geze hairxana, myn eehediingee—agu jixe mirotvorcuud-ta toolonoo. Xarin, eneentigee bultadaa biše etigene, ene xadaa seršjoono barimatal xā. Bodoto deere, Čexoslovaakitai toiron bolhon sobiitnuud xalšan geze delgere hem? Ede sobiitnuudai bodoto ilagšan xen baigaab, xen ilagdaab? Bodoto faaktanuudijl xaragi, Tiixede, xojor „Ialtanuud“ tuxai ende xelexe xeregeti geze eli bolxo.

Čexoslovaacka asuudal tušaa tyryšilin šiddegdege xadaa Aangliin ba Germaaniin praviitelstvonuudai xamtiin xyseer xen negenijl biše, xarin... Fraanciin praviitelst-vonijl ilahan, „Ialta“ myn geze mederege xeregeti. Xojor praviitelstvonuud—Aangliin praviitelstvo ba Germaaniin praviitelstvo bolbol Čexoslovaakitai demzege tuxai doogovorhoo Fraanciin araxa jabadaliijl tuilaza, Fraanciin praviitelstvijl „ilahan“ baina. Ede sobiitnuudai jabaza bai-xa yjedexi tyryšilin „Ialta“ time baigaa.

Ene xadaa Čexoslovaakit tuxai asuudalil šiddegdege hylei etapijli uridšalan xaruulhan baina. Beršeetel biše xerege ylehen baigaa, dyrben gyrenyy-dei—Aangliin, Germaaniin, Fraanciin ba Italiin—praviitelstvonuud bolbol ygezeze, Čexoslovaakitai praviitelstvijl „ilaxa“ xerege ylehen baigaa. Jevrooplin 4, xyselšeg imperia-liis gyrenyyd xadaa bagaxan Čexoslovaakitai jixegeg beršeetel-gygeer, ynexөө „ilahan“ baina. Fašils ba Jevrooplin „demokratišeske“ geze neretei derzaavanuudal xelehen xadaa Miyn-xende bolhon ba Čexoslovaakitai xysed „ilahan“ baina.

Ylegse bygedenb, tohon sooguur šingeer jabahan baina. Germaanska imperializm bolbol eeringe xaraalhanhaa jixijl Čexoslovaakitai bulimtaran abaa. Čexoslovaakitai tibar tatalgada, germaanska fašizm in sojuuznig baihan deerehe, Poolšo šunaxairahan baina. Veenri bolbol jixegeg kysog gazartans xomxorhon baina. Eneeger, Jevrooplin bage ba jixe xisigšiggydel appetidlin xangagdaa biše, Xarin, tedeliijl ede appetidyyd yšөө jier xursadxahan ba gansaxan Čexoslovaakitai biše, myn jevro-peiske busad oronuudijl šineer tahalan xubaaxiin tlyөө šanga temeselijl hergeehen baina.

Soveed Sojuuz bolbol fašils ba „demokratišeske“ geze neretei praviitelstvonuudai imperialistnuudal xelehen, Čexoslovaakitai bulimtaraxa tuxai asuudalil xelseende xabaadaaggyi ba xabaaxa johošgy baigaa. Soveed Sojuuz bolbol germaanska fašizm in ba tere-nel sojuuznigudal appetidyydyjli xangaxiin tulada, Čexoslovaakitai tatar tatalgada xabaadaaggyi ba xabaaxa xohogy baigaa. Zygeer, Soveed Sojuuz xadaa ene asuudal tušaa jamar politiko bariza baigaaxab

gehen, hezeg xendešil ylexe arganšgy baigaa. Xerbee, francuuzska praviitelstvo bolbol Čexoslovaakitai erid ispetanin-nuudijl yzeze baixa yjedens, tereentel eeringe doogovorhoo araxa, demokratišeske Čexoslovaakitai xyzyyn deere. Aanglitai xelseeji germaanska fašizm in xelgeed tuhalhan baixadanb, Soveed Sojuuz bolbol ulaxooronidin doogovornuudai eeringe xandalglin ton ondo baihanijl xaruulaa. Soveed Sojuuz bolbol agreestitei temesexe tuxai ba talagdahan doogovornuudaa ynen, xelberšeggyi baihanaa, byxil delxein urda xaruulhan ba demostaaalhan baina. (Aplodismentnyy).

Čexoslovaacka asuudal soveed pozico xadaa ykloontivo ba todorxoi biše baigaa geze xaruulxa gehen, egeel zylybšeske hedelgenyydei baihanšji haanb, ton šadamgal xynyydšji eneentijl xeze šadaagyl baina. Francuuzska ba angliiska praviitelstvonuud xadaa gansaxan Čexoslovaacka biše, xarin agree-snyydytel xelsee xexiin tula, eeringe intereesydeer zeertvelhen baina.

Fraanca ba Aangliin praviitelstvonuud bolbol eneeger, germaanska ba italijska fašizm in nyden deere, eeringe erxijl xyndelegge yzehen baina gy? Dab deere xaragdana-gyl Xarin, time biše baina, tereentel ulaxooronidin avtoriteedens nelieed unahan bahyy-leijede, Veenede Čexoslovaacka terriitorijl xubaalga xadaa tedenel xabaadaggyigeer, xarin germaanska ba italijska fašizm in jylil xelseegee yngergegehen eli baina Zygeer, Soveed Sojuuz bolbol fašils oronuudai zyghөө garhan zanalatanuudhaa aigaagyl, eneentijl busad zarim „demokratišeske“ geze neretei oronuud tušaa xeleze bolxogy baihan elite. Soveed Sojuuz bolbol batalagdahan doogovornuudaa ba ulaxooronidin ulaganuudaa eeringe ynen baihanijl ba agree-side esergy temeselde belen baihanaa, byxil oronuudai urda demostaaalhan baina. (Nerjeme aplodismentnyy).

Ene faakt xadaa gansaxan mynөө yjede biše, myn saaxadai fašizm in ba fašils agreestitei temeselde ugaa jixe ulaxooronidin udxaxantai baina.

Gansal Soveed Sojuuz, socializm in oron xadaa fašils agreestitei temeselei pozicodo, mirijl, syleeji ba araduudai beje da nxi baldaliijl fašils dobtolzonuudhaa xamagaalal-in pozicodo erid baihan ba baizašji baina. (Nerjeme aplodismentnyy).

Xasaan daxi sobiitnuud, Čexoslovaakitai sydbaxa tušaa sobiitnuud xadaa xojordoxi imperialiis dain tuxai asuudalil sexe xabaatai, eneentijl hyzer-gexiin tula dainijl yysxegsed, Germaaniin, Japoono, Italiin fašistnuud „xydelmeriine“.

Primorido Japoonsko dobtolgo bolbol Daalyna-Vostoog-to dain seregiijl yysxexiin tula

xegdehen turšalga baigaa ge-xede, hezeg baiza bololtoi gy? Xerbee, Soveed Sojuuz xadaa xerege deere, eeringe gadaadiin politiko erid xatuu ba eeringe xilenyydijl Ulaan Aarmilin buu zebseger xamagaaladaxi liindee xelberšeggyi baihanijl xaruulaa gy haanb, ene xadaa šine seregei avanturiijl šataalgiin, seregei šine dobtolgonuudijl yysxeglin, xojordoxi imperialiis dainai masšabiijl yrgedxelgiin šaltagaaniin bolzo bolxo baigaa. Ede sobiitnuudai manai xatuu pozico xadaa šunaxairan orohon avanturiistnuudai bodozo yzextijl baalahan baina. Tokiodošji ba Beerlindešji—tedenel jabuulgadaa suxarilla xexijl baalhan baina. Soveed Sojuuz bolbol eneeger, miir-xel xerege agu jixe tuha xygehen baina. (Nerjeme, yni udxan aplodismentnyy).

Soveed gyren xadaa eering xilenyyden ilagdašagyl geze, eeringe aradal intereesydyjli xamagaalza šadaxa geze, ene intereesyde tlyөө temeselde xadaa myn byxil araduudai intereesyde tlyөө, bygedenit-in miir intereesyde tlyөө temeselde myn geze, xaruulhan baina.

Čexoslovaakitai xolbootoi sobiitnuud bolbol byxil Jevroopodo seregei lixoraadiin baidal bi bolqohon baina. Ede sobiitnuudai yjede, gansal jevropeiske dyrben oronuudai—Germaani, Fraanca, Poolšo ba Čexoslovaacka—ton bgon-nixon bolzor soo, bagadaxhan toogoi johoor, aarminuudai too xadaa xojorhoo yly daxin, xojor milioonhoo yly xynyyd nemehen baina. Myynxenske xelseenei byxil xabaadagšad xadaa zebseglee saaxadan urguulza, eeringe aarmilijl olodxozo, seregelee biydeedydyjli šalzuu tygeer jixed-

xeze baina. Fašils praviitelstvonuudai, „demokratišeske“ pravi telstvonuudai xehen seen xadaa xojordoxi imperialiis dainai bolxo ajuulijl xaxanšji huladxaagyl, xarin, soo toho adxahan baina. Aggressivne oronuud xadaa roopiin gyrenyyde kaa šineer esxexe saaxadaxi plonijl, myn kolooninuudijl xulaxa tušaa eehediingee ulan-nyydijl Jevroopodo emygedxehen baina. Iime yje xojordoxi imperialiis dainai zogsxijl ba untarxijl xyleen bolxogy baina. Xarin, očaaguudai bi bolxin ba tene-ne saaxadaa yrgedxiin al-baina.

Jaaxab daa, bidener eehediingee ujal anuudijl medenebdi. Dainijl yysxegsedel-hee, agree-sornyyde zygh Soveed Sojuuzda esergyj maršijl provakacioonno oronuudai—baruun tee gy, vostoogtošji haanb, —bidener bolbol dainijl yysxegsedel provokaatornuudai soxilo tyde xojor ba gurban dahu soxiloor xariuusaxabdi. (Nerjeme, yni udxan aplodismentnyy).

Xysen tygessoveed gyren daa eeringe gadaadiin p-koor ba alibxyi gadaadiin taaninuudai belen baihan xysel. —Iime le gyren bol miirte politikiijl, eeringe nydyjli ba socializm in reesyydyjli xamagaalal politikiijl erid ba postea-vatelnar jabuulza xā.

Ede xysenydyd xadaa xer-tuu ba šangab geze medexee xyseneb—tur-zyge. (Yni udxan zamxas aplodismentnyy).

Bidener xadaa time haa byx i vilvodydyjli gar-johotoibdi.

III. Manai zorilgonuud

Hylei yjenyyde elite bolhon negen zyl gexede, gyrenel rool, kommunizmiin tlyөө temeselei zebseg bolxo tu'adaxa, manai xarahaar baitar, deere yrgedhehen baina. Kapitaliis yrieelge-de baigaa socialis gyrenel rooli bide haitar ollogdoo bolobdi.

Byri Oktaabrskā revolūci-hee urda bi bolhon, marksizm—leninizmiin goltrydyd-te socialis gyrenel gol princibyyd, tereentel proletarska demokratizmanš byryzaazna demokratizmanš ilgaataljns zaava, zoxoogdohon ba xygeliln gol zamuud, tiigeed kommunizmiin deede faazada oroxo vjede socialis gyrenel ygel bololgilji (otmiraij), zaahan baina. Ene bolbol mynees, gyren tuxai marksizm-leninizmiin hurga-lai yndehe huurliin yndehe myn.

Gadana, socialis gyren bolbol socializm teeš tyryšili al-amhaa exileed, Soveed Sojuuz do or socializmiin xysel ilaltada xyrtar, 1 zilde baihanai ne oopodtoibdi. Bide šine, socialis tiipin gyrenel baiguulal-tiin ton bajalig oopodtoibdi, xe-

de xeden zilnyyde to-dotor dobtolhon kapitaliis nuucta esergy z-begte temeselei oopodtoibdi.

Myneeder, manai oron socializmiin gol tleb baig-lagdax baixada. Kapitaliis nuudta, manai gyrenel xar-nuud tuxai, kapitaliis xyrtelge el manai xarilaanuudai asuudal tusgar udxaxan baina. Nege, tustans ab-orondo socializm baiguulal-lien teorihoo ba hylei nnyddexi manai politikišeske padhoo viivodydyjli xere-regtel.

Byri V. I. Leninel sere-telberөө, eneentel gol viiv-nen yni sagta bidener xehen baina.

Viivodens, xamagal tyry Ulaan Aarmilijl baiguul-xegdehen ba byxil yngerh-soo, Soveed gyrenijl xamag-xiin tula, Ulaan Aarmilijl jyme xegdehen baina.

Gebeš, manai azahuua uraza baigaa socialis niijl xyrieelhen, kapitaliis rieelge ba myn Soveed „tuuzda, tereentel dalsan xandans tooxogy jabadalai ajuu-xal asuudalijl, yngerhen CK-el fevraal—martin nym deere, nyxer Staalin bol erideer tabixadaa, zyb-gaa.

Tiixede, nyxer Staalin xeleen hen:

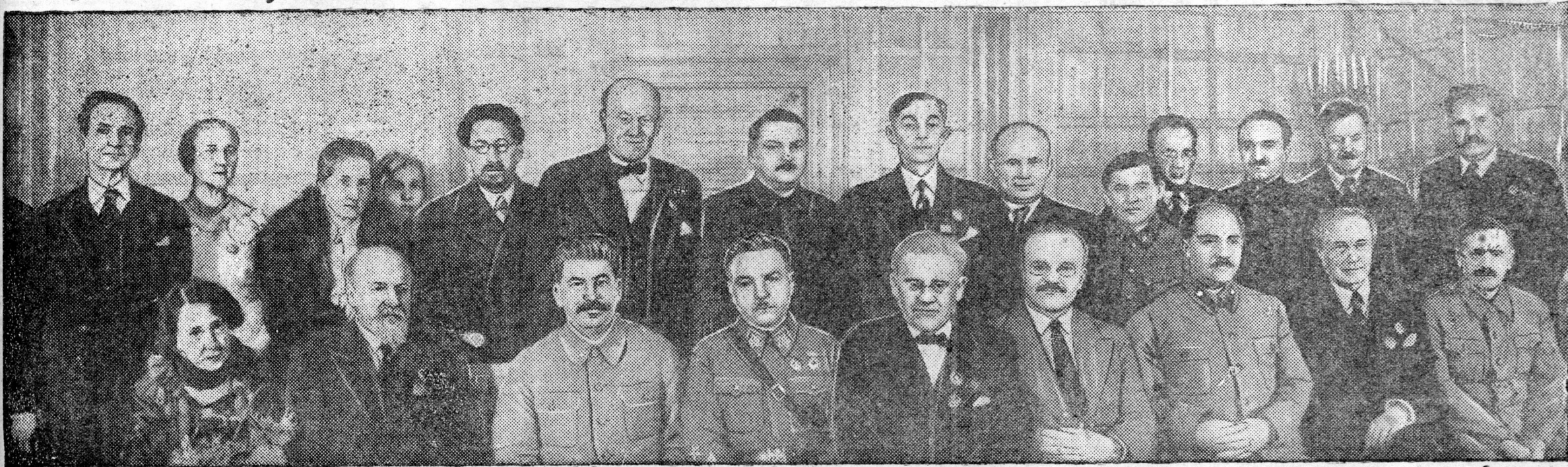
„Kapitaliis xyrieelge-xadaa xoonon fraza biše, bolbol ton reaaliina ba zox-vzegdel geese. Kapitaliis rieelge gedeg jyyb gexede, baina: eeri nege socialis baiguulhan nege oron, Soveed Sojuuz bi, tereenhee gaa: abadalai kapitaliis oob-jabuul a yrgelzelhoeer ba myn Soveed Sojuuzijl rielen, tereenijl dobtol-tulada gy, ali jaagaas Soveed Sojuuzai xysē šah hyidxege ba tereenijl hula-xiin tulada, zoxixo ušrili-lieze baidag, olon oron-

(Yrgelzelen 3 daxi niuurai)

Nojaabriin doloon Ulaan—Ydede.

ZURAG DEERE: Tribuyn deere: Ulaan-Ydin garnizonol komaandna sostaab. Mixailovoi foto.

A. M. Goorikiin neremsete, SSSR-ei xydoozestvenno akademičeske Xojordaxin oordento, Moskoovsko teatrai 40 zilei zoido nuulagdahan torzeestvenne veeer bolbol oktiaabriin 7-do bolhon baina.

ZURAG DEERE: Paarti ba pravitelstviin xylberilegse d bolbol teatrai xuusanai xydelmerilegse dei dunda. Negedexi rinaa (zyyn qarhaa): RSFSR-ei gabijanta artistiika Kaluutina; SSSR-ei arada artist Vl. I. Nemorovic-Dančenko, I. V. Stal'in, J. Vorosilov, SSSR-ei arada artist I. M. Moskv'in; V.M. Moolotov, L. M. Kaganovic, SSSR-ei arada artist V. I. Kačalov, A.A. Kreejev. Xojordoxi rinadta: artist S. A. Mozalevski, RSFSR-ei arada artistka L. M. Korenloova, grimmer M. A. Gemistavskaja, RSFSR-ei gabijanta artistka M. P. Nikolaeva, RSFSR-ei iskyysstviin gabijanta deejatel B.L. Izralioovski, SSSR-ei arada artist M. Leonidov, A. A. Zdanov, RSFSR-ei iskyysstviin gabijanta deejatel N.A. Podgornii, N.S. Xryščov, N. I. Jexov, MNAT-iin direktor Ja. I. Bjaarski, A. I. Mikojaan, N. A. Bulgaanin ba scegniin mašiniist I. I. Titov.

(Sojuuzfoto)

Oktaabrskaa revoliyyiciin XXI zilei oi

8 onoi nojaabriin 6-nai yder, Moskoovsko Soveedei torzeestvenne zasedaari deere, nyxer MOOLOTOVOI xelehen doklaad

(2-doxi niuurai yrgelzeel)

ayazna oronuud bil gehen

gol faaktiin tuxal, ma-
nyxedyd martahan baina.
ene le faakt xadaa ka-
salyrieelge ba soveed
xojoroj xoorondoxi xa
manal yndehe huurilji todor-
dog baina.

ge tipilnii byryazna xo-
gyrenyydei xoorondoxi
saana, oohed dundaa san-
temeselei yndehe huuri
beje bejlingee tilde
onuudaa, vreditelnyy di-
annuud, aluursuudaa el-
gelgin yndehe huuri deere
nuulagdahan tuxaida, nyxer
hanuulhan baina.
tel hyyleer, nyxer Staali-
zelehens:

byryazna gyrenyyd bol-
soveed socialis gyrende
xadaa, negen tiipin bai-
byryazna gyrenyyde
zagaa oroxodo, jaaxa-
zeeler ba dobrososed
gurimar xandaxa jo
geze asuugdaxa baina.
bolbol oerlingee sploo-
vreditelnyy, diver-
nuud ba aluursadiji So-
Sojuuzai tilde elygeexe-
hedetee adali byryazna
renyyde elygeedeghee
yaa yseoneer elygeexe
ba Taanar eneentii xaa-
abbat? zygoer Byryazna
y yd bolbo oohedeghee
elnyy, sploonuud,
aaninuud ba aluurs
byryazna gyrenyyde
deghehe xojor ba gurba
oloor, Soveed Sojuuzda
johotoi geze bagsaagaa-
ni, marksizmiin johoos,
bolbo biše gy?

balis xryieelgelgin bai-
neta, gadaad n gyrenyydei
nyydei zyghoe vreditel-
sploonuud, diversaan-
ba aluursad xadaa ma-
lde elygeedeghe baixa
eli biše gy?

er Staalinai ene hanuul-
bol ton zyb ba igaa
baitiine mederxe xere-
ba. Nyxer Staalin bolbol
zorilgo tuxal ene asuuda-
labiza, trockistnuud ba
cincuud—xarilin
dikanuudai ageentnuud
vreditelnyy, sploonuud
nyrsadal razveedkanuudai
parlar xydelze ba hifin
emel rool ijin elyrylhen
Udaadaxi sobilinuud bol-
de zaabarinuudai zyb
ysoe jixe xysoer batal-
ina.

al bespechnostilji xereg-
xarilin razveedkanuud
agentnuud xadaa olonxi
nada manai partiina bi-
det xynyidiiji xereg-
xe orondo esergy,
jabuulga xede xeden
go dotor da dalan ja-
myne elite baina.

Dalsan kapitalis xryieelge
tušaa manal nyxedyd bes-
peege balthan jabadal bolbol
jixenidee manal angilin dai-
sada tuhada, gadana, Soveed
Sojuuzai azalsada yndehen
int reestens vreed bolhon bai-
gaa. Soveed Sojuuzai esergy-
ehen byryaziin temeselei ede
poosobuudilji haltar le oilgozo
bide xadaa manai oronoi inte-
reesilji xamagaalgaar, koontre-
xemzenyydiji abza sadahan
baigaabdi. Gansxan tilxedel,
manal soveed razveedkiin hu-
labtar baitiine ba ene xuxala
zorilgi bolševilgi johoos
siidxelge xoişoluulaltayil xuxa-
la baitiine bidenet bodotooro
eli bolhon baiga. Bide ene
zorilgiil myne bejelyyle
bainabdi, muu bişeer bejelyl-
ge bainabdi. (Nerjeme aplodis-
meentnyy).

Kapitalis xryieelgelgin yslon-
vido, kommunistiin xysed ilat-
tiin tylœ ilaltatagaar temesexin
tula bide bolbol myne deere,
jedinstvenne socialis gyren-
degehe org nizooavnost ba
xyse şadaliiji bolševilgi johoos
xergexe johotoibdi. Socializm
xadaa byxi tyry kapitalis or-
nuudta ilaxa yjeden, gyren bol-
bol aarmitaiga ba biše biše spe-
cialna apparadaltaga,
yget bolxo ba xergsyy bolxo
baina Zygoer, kapitalis xryie-
lelgin baitiine baitar, socialis
gyrenel yget bololgo tuxal xele-
dene biše, xarilin angilin
daisanal soxiltiiji ilangajaa
SSSR-ei gazaa teexi, ysoe bu-
tasoxigdoogy baitiine angilin
daisadal zyghoe soxiltiijin,
ilaltata soxiloos butasoxi
terenei şadabari tuxal xele-
dehen xereg bolno. Myneeni
ysloovinuud, soveed gyrenel
yget bololgo tuxal asuudal
tabigdana biše, xarilin manai gy-
renel xyse şadaliiji şangadxaxi
tula, bata bexi ba xysen tyges
bolševilgi johoos emxiddeghe-
nen. socialis gyrenel baitiine
tula asuudal tabigdana. (Nerje-
me aplodismentnyy).

CK-ei fevraal—maartiln Plee-
nym deere xelehen yge
dotoroo, nyxer Staalin ligee
xelehen:

„Buta soxigдохон anziin
daisanuudai ylegdelnyy bol-
bol SSSR-ei dotor gansanege
bişee ge e xaraadaa abxa xeg-
lei. Tedener bolbol SSSR-ei
xilin saadaxi manal daisadal
zyghoe sexe demzelgetei bai-
dag Angilin temeselei sfere
bolbol SSSR-ei gazaa tee yyr
xi aarlagadag ge e bode-
haa, endyyrel bolxo baina.
Angilin teme-elei negen zyry-
reny SSSR-dotor baidag haa,
ny ee zyry ren, bidenilji xy-
rieelze baigsa byryazna gy-
nyy soo orodog geese.“

Bodoto deere, manal oron-
do angilin daisadal dotoroi
xysenydens emdegdee, buta
soxigdoos, zygoer, manal oron

soo ysoe bolzo baigaa angilin
temeselei nyge yzyryin, bi-
denilji xryieelze baigaa by-
ryazna gyrenyyd soo orodog,
baitiine martaza bolxogyi. Iime-
hee, zyhen byriin vreditel-
nyydei esergy manal temesel
bolbol min jyl dotoroi xereg
biše bolno, uşaran, ene xadaa
Soveed Sojuuzai gazaa tee
bithan ba bidenereer ysoe bu-
tasoxigdoogy, angilin daisadta
es rgyy temesel, busad gyrenyy-
dei byryaziinertei esergy tem-
mesel geese. Ene zorilgo xadaa
xede xeden oronuudai prole-
tariaadai xysilji nege-xede
le, ilaltatagaar bejelyylegde-
xe baina.

Soveed Sojuuzda esergy
zebegete dobtolgo xexin
tula, z arim negen
pozico beledxexen kap-
italis gyrenyyde xarilin raz-
veedkanuudai agentnuud x-
regtei baina. Iimehee, ede dai-
s n xysenydiji yndehoreen
ygeixe ba yi butasoxi xo-
rilgo bolbol tere ygeixelge es-
tee xryter abuulagxadana le,
dyvrex baina. Eneitiji oil-
goxogyi jabadal xadaa tyry-
şin socialis gyrenel negen
gol zorilgiil oiloxogyi ba bi-
dene dalsan kapitalis xryie-
lelgin ajuulta roolilji oilgoxo-
gyi gehen udxatai baina.

Komsomolec Ivanoofto yge-
hen xariuu dotoroo, nyxer
taalinai xelehen yenydiji-
n hanaxa johotoibdi. Nyxer
Staalinai xelehen:

„Byryazna oronuudai xv-
del erigen angital, SSSR-ei
xydelmerişen angilin interna-
cionalna proletarska bari-
saş şangadxaxa ba bexizylxe
xeregtei, manal orondo se-
geer dobtolon oroxo uşar
boloo geesegse haan, manai
oronoi xydelmerişen angida,
byryazna oronuudai x del-
merişen angilin zyghoe politi-
česke tualamziiji emxdexe,
myn tereende adali, byryaz-
na oronuudai xydelmerişen
angida, manal oronoi xydel-
erşen angilin zyghoe al bolxo
tuhalamziiji emxidxe xereg-
tei; Ulaan Aarmilji, Ulaan floo-
diji, Ulaan aviaaciiji, Osoav-
axilmiiji byxil xemzegeer şan-
gadxaxa ba bexizylxe xereg-
tei. Manal gadaadin daisadal
jamarşji „slyčainost“ ba jamarş
fookusuuđta bidenerege deere
ortoxogyin... tulada, sereg-i
dotoilgin ajuulai urda, byxil
manal aradiiji mobilizacoonno
belen baitalda bailgaxa x-
regtei.“

Kapitalis xryieelgelgin bai-
han sagta, delxel deerexi ty-
ryşin soveed gyrende eser-
gy, kapitalizmiin temeselen
nuladxagy, untarxagy, xarilin
jixedexe, xursadaxa baina, egeel
byri xursa, egeel byri muuxai
ze segie tyseglexe baina geze
ha axa xeregtei. Iimehee, bide
bolbol manai oronoi oboroonno
xyse şadaliiji bexizyylge, ma-
nai şadabariin xyl eltede ba
myn angilin daisadai, temesel
daisan kapitalis xryieelgeltei

temeselei iskyysstviin xyl-
elde, ene zorilgiiji gylse dxelge-
daad xedeg, manal byxi ba
all byxil dutuu duncanuudiji
usadxlгада byri orold ostoigoor
xydelmerilxe johotoibdi.

Kapitalis xryieelgelge manal
xandalga tuşaa nyxer Staalinai
zaabariiji oilgolgo ba beje-
lyylege, —ene xadaa an-
gilin daisadta esergy, oerlin-
ge bojevoi poziciji byxiden
bexizylxe gehen udxatai, ene
xadaa xeregilji socializm in
xysed ilaltata xryter jabuulxa
gehen udxatai bolno.

Aguujixe Oktaabrskaa socia-
lis revoliyyiciin yndehen
zorilgon eneende baina.
(Aplodismentnyy).

Kommunistiin ilaltin tylœ
temeselei byxil oojed bol-
bol bidenet marksizm—leniniz-
miin hurg-aliji tolozo ygene.
Manal bolševilgi paarti bolbol
ene temeselei avagaardada
jabahan ba jabaza baina.

„Byxesojuuzna Kommuni-
(bolševilgydei) Partiiin I-
tooriin“ hajaxan garhan k ii-
ge bolbol bolševilgi paartiin
byxil aldarta istooriin zisee
deere, marksizm—leninizmiin
yndehe huurilji nauu, na nai-
ruilgiil tyryşinxile ygene,
„BK(b)P-in Istoori“ ene
kyrys xadaa tus knlige
xoxilgođo nyxer Staalinai
oerlin oroldon xydelmerilhen
aşar, xeblegden garra argatai
boloo. (Aplodismentnyy).

„BK(b)P-in Istoori“ garalga
xadaa ton jixe revoliyyicloonno-
geeryylxe udxa şantartai
bai a baina. Tus knlige bolbol
paarti in ba byxil azalşan maas-
siliin tabidag. Ieide asuudal-
nuudta xariuusan. Ene xadaa
manal paarti in urgan delger-
hen, marksizm-leninizmiin
yndehe huurilnuudiji: to ilno,
myneneentel xamta, marksiz-
leninske hurgaalai xylzelden
ugaa jixe rool ezelhen,
terenei temeselei oopediiji
tolilno.

Tus knligin revoliyyicloonno-
geeryylxe udxaşanarane
gedede, ene bolbol manai paar-
ti, ilaltata socialis revoliyyiciin
paarti xaişan geze baiuula, daa
hem, ene xadaa jamarnuud
ieide nuuud dorogahan ba
jamarnuud ieide daisadai
temesexe uşartai boloo hem.
bolševilgi paarti xadaa Oktaab-
rskaa revoliyyiciin ilaltai xaişan
ge e beledxehen, ynexer ilahan
ba ene ilaltin yndehe huri deere
paarti xadaa xaişai geze
xyntyreltenei xylzeldede şne
eere neehen, socialis oobşes-
tvo baiguulab geze oilgoxo
argabaidal olgono.

„BK(b)P-in Istoori“ xadaa
jyl faaktinuudiji xelene biše,
xarin nauuçarar tailba ilna, myn
eneentel xamta, byxil delxein
xydelmerişed ba azalşadiiji
kommunistiin, xysed ilaltin

tylœ temeselde zag aana.

„BK(b)P-in Istoori“ bolbol
socialis oobşestvo baiguulxa
talaar, manal byxil temeselde
emxidxelgin ugaa jixe rool-
toi baina.

Xydelmerişen, kolxooznig,
intelligenciin byxen xadaa tede-
nel xydelmeride, socialis
baiguulaltada t-denel xamaadal
gada dyte, sexe xabaadax
xeden olon asuudalnuudta
xariuulji ene knlige dotor oilxo
bainad.

Ene knlige bolbol soveed
intelligenciin kaadranuud tuşaa
ugaa ixe emxidxelgin rooltoi
baina. Socialis baiguulaltadaxi
manal xeregylde uşaa olon
amzaltanuudane, intelligenciin
preedannost, soznaitelna xa-
baadalgaahaa duldidana.

Soveed Intelligence bolbol
gyrenel pre prijaatinuud ba
ygredeeninydei xylberileg-
sedheo exileed, kolxoozuud ba
xeden olon kolxoozno organi-
zacanuudai, bagsanarai, nauu
ka ba iskyysstviin xydelmeri-
legsed, vraauud ba medicin-
iin byxil xydelmerilegşed, in-
zeneernyyd, agranoomuud,
teexnigyyd, xudaldae exileg-
şed xydelmerilegşed, buxgaalter-
nuud, toosoonoi xydelmerileg-
şed ba soveed intelligenciin
ysoe xede xeden kate-
goriinuud xadaa jyl gy, ali
arba million tooto manai ky-
lytyrne—beledxegdehen xydel-
merişed myn bolno geze ha-
naxa johotoibdi. Tedeengil-
goer, gyrenel ba kolxoozno
axaxiil emxidxe bolxogyi,
arad zonoi xereglei ba eriliiji
obsluuzavalza şadagdagyi bai-
hiji oilgoxo johotoibdi.

Manaida, Soveed intelligenci-
ne ba soveed zaluuşuudai xy-
myzyyliin xeregte, prestiyne
—xyngen hanalar xandaxa
uşar yseon biše balthan baina.
Soveed Intelligence ba sove-
ved zaluuşuudai ede kaadra-
nuud bolševilgi xymyzyelde-
xi serboozno amzalta byxen,
manal xydelmerilji xys-teiger
yge, xydelmerişed ba tariia-
şadai oohedilne xydelmeride
şuxala amzalta xan ana mark-
sizm—leninizmiin ide nydeer
xymyzyylegdehen, Lenin—
Staalinai xeregte preedanne
oohedilni intelligenciigoygoer,
kommunistiiji baiguulba bol-
xogyi geze oilgoxo sag bolbol
(Nerjeme aplodismentnyy).

„BK(b)P-in Istoori“ bolbol
kommunistiin ilaltin tylœ
temeselde bide byxenel er-
xim zebsegnei bolxo baina.
„BK(b)P-in Istoori“ bide
xadaa byri soznaitelna, byri
organizovanoo bolhon ba
myn nelieed jixe xysetei bo-
loobdi.

Ene knlige dotor, ilaltata Ok-
taabrskaa revoliyyiciin oopedi-
ji orulan, manal paartiin is-
tooriilji ygehen baina. Ene bol-
bol gansax manai paartiin ba

revoliyyiciin istooriilji ygene
biše. Ene knligin garalga xa-
daa xysed ilahan socializmiin
tug bolxo. Lenin—Staalinai
paartiin tugans ysoe deere
yr e dehen udxatai.

(Nerjeme aplodismentnyy).

Nyxedyd Oktaabrskaa socia-
lis revoliyyiciin xarin nege-
dexi ol bolbol yngeregse zil-
de bidenet hain yderlehen xo-
rin zilei aldarta yrgelzelelin
bolno.

Bidenet jabahan ba jabaza
baigaa zam xadaa soveed ara-
dal aldarta ilaltin zam, socia-
lizmiin ilaltin zam myn.

Manal promiştannost ba by-
xil arada axaxi xadaa, xaana-
xhaaş ylyygoer urgana.

Manal kolxoozno axaxi bol-
bol jixexen debzelte baina
ba urgana, xarin ondoo negeş
gyrende xydoe axaxiine ligeze
urganagi.

Ulaan Aarmimnai bexizeed,
exe oronolmal intereesyy-
dei, socializmiin intereesyydei
oxraaniin, oerlingee poostdo
xysed bojevoi belen baina.

Soveed Sojuuzai byxil araduud
bol bol aguujixe xysen bolzo
zagsaa, edenerte jamarşji dai-
san aimşagtal biše geze mede-
ned.

Manal oron, gyren ba paarti
bolbol al byxil gentiin uşarnuud
zaisuulxaar belen ba dainai ja-
marşji soxiltodon xojordaxar
ba gurbandaxar şanga soxilto
ygeze, xariuuxaaxar belen bai-
hine, bide medenehdi. (Nerje-
me, yni yrgelzelhen aplodis-
mentnyy).

Soveed Sojuuzai arad ba te-
denet zolto azabaidalane man-
dag! (Yni yrgelzelhen aplodis-
mentnyy).

Soveed Sojuuzai ebdersegyl
moraalna-političeske negede-
lens mandag! (Yni yrgelzel-
hen aplodismentnyy).

Oerlingee yngerhen ba ji-
reedyin ilaltaraa aldarta, manai
tyrei Ulaan-Aarmi mandag! (Yr-
gelzelhen, yni udaan zamxaa-
gyi aplodismentnyy).

Socializmiin byxil ilaltanuud-
ai organizaator—Lenin—
Staalinai agu jixe paarti man-
dag! Yni udaan yrgelzelhen
aplodismentnyy).

Aguujixe xeregte, aguujixe
voozde—nyxer Staalin mandag!
(Orkeestr „Internacional“
duulana, bygede bodono,
nyxer Staalinai xyndelide
ovaaca xened).

Glavlit 529